Autoreferat

1. **Imię i nazwisko**: Anna Suwalska-Kołecka
2. **POSIADANE DYPLOMY, STOPNIE NAUKOWE LUB ARTYSTYCZNE:**

Stopień doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo nadany przez Radę Wydziału Filologiczno-Historycznego Uniwersytetu Gdańskiego (2005). Tytuł rozprawy doktorskiej: „The Function of Time and Space in Tom Stoppard's Selected Plays"
Promotor: prof. dr hab. Jerzy Limon (Uniwersytet Gdański),
Recenzenci: prof. dr hab. Marta Gibińska-Marzec (Uniwersytet Jagielloński)
prof. dr hab. Andrzej Zgorzelski (Uniwersytet Gdański)

Tytuł zawodowy magistra filologii angielskiej uzyskany z wynikiem bardzo dobrym - Uniwersytet Gdański, 1996. Tytuł pracy magisterskiej: „Tom Stoppard's Theatre of Unknowing"
Promotor: prof. dr hab. Jerzy Limon (Uniwersytet Gdański)
Recenzentka: dr hab. Joanna Burzyńska (Uniwersytet Gdański)

3. **INFORMACJA O DOTYCHCZASOWYM ZATRUDNIENIU W JEDNOSTKACH NAUKOWYCH LUB ARTYSTYCZNYCH:**

2022 – obecnie, Akademia Mazowiecka w Płocku, Wydział Nauk Humanistyczno-Społecznych i Informatyki, Zakład Filologii (adiunkt)
2019 – 2022, Mazowiecka Uczelnia Publiczna w Płocku, Wydział Nauk Humanistycznych i Społecznych, Zakład Filologii (adiunkt)
2005 – 2006, urlop macierzyński i wychowawczy
2001 – 2017, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Płocku, Wydział Nauk Humanistycznych i Społecznych (przekształcony od 2016 r. z Instytutu Nauk Humanistycznych i Społecznych, wcześniej od 2012 r. z Instytutu Neofilologii), Zakład Filologii (starszy wykładowca)
2000 – 2001, urlop macierzyński i wychowawczy
1999 – 2000, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Płocku (asystent)

Dokument zanonimizowany za pomocą UG DLP Anonimizator, 2026-11-09 09:37:09

1996 – 2001, Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych w Płocku (nauczyciel mianowany)

Pełnione funkcje:

2013 – 2018 – Prorektor ds. Studenckich i Dydaktyki, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Płocku

2013 – Zastępca Dyrektora Instytutu Nauk Humanistycznych i Społecznych, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Płocku

2012 – Dyrektor Instytutu Neofilologii, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Płocku

2009 – 2010 – Kierownik Zakładu Filologii Angielskiej, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Płocku

4. OMÓWIENIE OSIĄGNIĘĆ, O KTÓRYCH MOWA W ART. 219 UST. 1 PKT. 2 USTAWY Z DNIA 20 LIPCA 2018 R. PRAWO O SZKOLNICTWIE WYŻSZYM I NAUCE (DZ. U. Z 2021 R. POZ. 478 Z PÓŹN. ZM.).

Na osiągnięcia naukowe, będące efektem prac badawczych skoncentrowanych wokół twórczości Caryl Churchill, składają się następujące elementy:

Monografia

Okruchy czasu. Fragmenty historii. Szkice o późnej twórczości Caryl Churchill. Wydawnictwo Naukowe Akademii Mazowieckiej w Płocku, 2025. ISBN 978-83-66277-86-1.

Recenzenci:

dr hab. Mirosława Modrzewska, prof. UG

prof. dr hab. David Malcolm

Artykuły w czasopismach i rozdziały w książkach

„Carnival and Carnivalesque in A. Behn's *The Rover* and C. Churchill's *Cloud Nine*." *Ex-changes: Comparative Studies in British and American Cultures,* red. K. Więckowska, E. Lorek-Jezińska, Cambridge Scholars Publishing, 2012, s. 189-201.

„*Mad Forest. A Play from Romania* Caryl Churchill. Rewolucja oczami outsidera, czyli próba dialogu interkulturowego." *Tekstualia*, t. 4, nr, 51, 2017, s. 53-62.

""Up in the War Zone Ozone Zany Grey": Caryl Churchill's Theatrical Landscapes of Terror, Pain, and Ecological Destruction." *Gramma*, vol. 24, 2017, s. 145-154.

"Ontological Rupture in Caryl Churchill's *Traps*." *Space in Literature: Topos, Genre, Method*, red. U. Terentowicz-Fotyga, Peter Lang, 2018, s. 135-148.

"Przestrzeń idei, edukacji i dialogu społecznego, czyli teatr anglosaski wobec kryzysu ekologicznego." *Społeczeństwo. Edukacja. Język*, nr 14, 2021, s. 227-238.

""The dead and gone. The dying and the going": S. Beckett's *A Piece of Monologue* and C. Churchill's *Here We Go.*" *Heteroglossia*, nr 13, 2022, s. 73-88.

„Kultura wobec końca, czyli sceniczne wizje apokalipsy we współczesnym dramacie brytyjskim." *Kultura we współczesnym świecie,* red. E. Chodźko, P. Pomajdo, Wydawnictwo Naukowe Tygiel, 2022, s. 252-263.

Badania prowadzone przeze mnie nad współczesnym dramatem i teatrem brytyjskim stopniowo skierowały moje zainteresowania ku dramaturgii Caryl Churchill. W swoich badaniach poświęcałam szczególną uwagę problematyce przestrzeni, tożsamości, pamięci, fragmentaryczności oraz przemianom społeczno-kulturowym odzwierciedlonym w tekstach dramatycznych oraz ich realizacjach scenicznych. Naturalną konsekwencją tych zainteresowań stały się wieloletnie badania nad twórczością Caryl Churchill, bowiem w jej utworach dostrzegłam wyjątkową syntezę zjawisk, które od lat pozostają przedmiotem moich zainteresowań badawczych: poszukiwania nowego języka wypowiedzi artystycznej oraz refleksji nad kondycją współczesnego człowieka i przemianami świata. Z czasem badania poświęcone Churchill wyznaczyły główny nurt mojej działalności naukowej i znalazły zwieńczenie w szeregu publikacji, w tym monografii, oraz licznych wystąpieniach konferencyjnych w kraju i za granicą.

Caryl Churchill jest jedną z najwybitniejszych i najbardziej innowacyjnych współczesnych dramatopisarek brytyjskich. Od debiutu w latach siedemdziesiątych XX wieku twórczość Caryl Churchill pozostaje jednym z ważniejszych punktów odniesienia dla rozwoju dramatu i teatru anglojęzycznego, a jej wpływ na współczesny

język teatralny Dan Rebellato określa jako „wszechobecny i wieloraki"[1]. Refleksja badawcza poświęcona twórczości Caryl Churchill przyniosła szereg wnikliwych analiz, z których do najważniejszych należą między innymi monografie autorstwa Siân Adiseshiah, Elaine Aston, Geraldine Cousin, R. Darrena Goberta, Amelii Howe Kritzer, Mary Luckhurst i Philipa Robertsa, a także zbiór tekstów krytycznych *The Cambridge Companion to Caryl Churchill* pod redakcją Elaine Aston i Elin Diamond. Stan badań anglojęzycznych jest zatem bogaty i obejmuje szerokie spektrum zagadnień. Najwcześniejsze opracowania eksponowały feministyczny i polityczny wymiar jej dramaturgii oraz podejmowały problematykę płci, relacji władzy i krytyki społecznej. Równolegle rozwijały się badania poświęcone innowacyjności stosowanych przez dramatopisarkę rozwiązań oraz praktyce teatralnej. W najnowszych badaniach coraz częściej wykorzystywane są narzędzia interpretacyjne wypracowane na gruncie ekokrytyki, posthumanizmu i nowego materializmu. Mimo bogactwa tych ujęć można zauważyć, że badania te pozostają nierównomierne, ponieważ największe natężenie badań dotyczy dramatów i praktyki teatralnej pierwszych dekad twórczości brytyjskiej dramatopisarki. Mniejszy stopień opracowania późnych dramatów Churchill można tłumaczyć ich stosunkowo niedawnym powstaniem i wymienione powyżej całościowe opracowania z oczywistych względów historycznych nie obejmują pełnego korpusu sztuk (na przykład *Caryl Churchill* Mary Luckhurst kończy się na *A Number*, zaś *The Theatre of Caryl Churchill* R. Darrena Goberta na *Love and Information*). W ostatnich latach wzrasta zainteresowanie późną twórczością Churchill, badania te mają jednak charakter rozproszony i jest ona rzadziej przedmiotem całościowych analiz.

Jednocześnie analiza stanu badań ujawniła również wyraźną dysproporcję między ugruntowaną pozycją Churchill w krajach anglojęzycznych i na światowych scenach (jej sztuki wystawiano w ponad 45 krajach na całym świecie) a stopniem opracowania jej twórczości w polskich badań. Brak ten uzasadniał potrzebę badań zmierzających do uchwycenia najważniejszych cech estetyki twórczości Caryl Churchill oraz przygotowania przekrojowego opracowania jej późnego okresu. Rozpoznana przeze mnie luka badawcza, stała się punktem wyjścia wieloletnich

[1] Dan Rebellato, "On Churchill's Influences." (w:) *The Cambridge Companion to Caryl Churchill*, red. Elaine Aston i Elin Diamond, Cambridge University Press, 2009, s. 173.

badań, których efektem jest monografia pt. *Okruchy czasu. Fragmenty historii. Szkice o późnej twórczości Caryl Churchill*. Monografia była poprzedzona publikacją siedmiu artykułów w czasopismach i rozdziałach książek. Analiza wcześniejszych utworów autorki pozwoliła mi rozpoznać najważniejsze cechy jej poetyki, ewolucję stosowanych strategii oraz konsekwencję podejmowanych problemów, co stworzyło podstawę do podjęcia badań nad jej późną twórczością. Obserwacje poczynione na temat jej ostatnich dramatów oraz ich scenicznych realizacji zostały uzupełnione i weszły w skład książki. W toku prowadzonych badań niezbędne okazało się zebranie materiałów źródłowych oraz przeanalizowanie materiałów archiwalnych, w tym audiowizualnych, zgromadzonych w zbiorach British Library (min. the Sound & Moving Image Catalogue) oraz National Theatre Archive w Londynie. Pobyt naukowy był możliwy dzięki grantowi na realizację projektu badawczego „Caryl Churchill: Teatr wobec kryzysu XXI wieku". Przeprowadzona kwerenda znacząco poszerzyła bazę źródłową prowadzonych badań, umożliwiła dotarcie do nagrań przedstawień teatralnych, materiałów towarzyszących ich realizacji oraz wywiadów przeprowadzonych z artystami i reżyserami. Zgromadzone materiały pozwoliły mi pogłębić interpretację wybranych dramatów oraz osadzić je w kontekście praktyki teatralnej.

Omówienie osiągnięć rozpocznę od artykułów w czasopismach i rozdziałach książek poświęconych Caryl Churchill, ponieważ stanowią one ślad drogi badawczej, dzięki której została napisana monografia.

Rozdział „Carnival and Carnivalesque in A. Behn's *The Rover* and C. Churchill's *Cloud Nine*" stanowi pierwszy etap moich badań nad twórczością Caryl Churchill. Przedmiotem rozdziału jest zestawienie *Cloud Nine* (1978) Caryl Churchill z napisaną trzysta lat wcześniej sztuką *The Rover* (1677) Aphry Behn w celu przedstawienia sposobów wykorzystania w obu utworach kategorii karnawału i karnawalizacji. Przeprowadzona analiza pozwoliła mi zauważyć, że pomimo odmiennych kontekstów historycznych, obie sztuki wykorzystują estetykę Bachtinowskiego karnawału jako strategię podważenia obowiązujących norm społecznych i afirmację cielesności. U Behn czas karnawału umożliwia czasowe zawieszenie obowiązujących w patriarchalnym społeczeństwie hierarchii, które interpretuję przez pryzmat koncepcji uwięzienia i ograniczenia oraz opozycji wewnątrz – zewnątrz. Churchill rozwija te mechanizmy poprzez cross-casting i

zaburzenie chronologii czasowej. Wykorzystując groteskowe ciało w sensie Bachtinowskim, Churchill ujawnia kulturową konstrukcję płci oraz demaskuje patriarchalne i kolonialne mechanizmy władzy. Analiza *Cloud Nine*, jednego z najważniejszych utworów brytyjskiej dramatopisarki wczesnego okresu, pozwoliła mi zidentyfikować strategie charakterystyczne dla jej idiomu artystycznego, wśród których istotne miejsce zajmuje transgresja oraz podważanie binarnych opozycji.

Caryl Churchill, czerpiąc inspiracje z Brechtowskiej koncepcji teatru społecznie zaangażowanego, podejmowała wielokrotnie w swojej twórczości problematykę konfliktu, kryzysu czy też napięcia o podłożu politycznym. W artykule „*Mad Forest. A Play from Romania* Caryl Churchill. Rewolucja oczami outsidera, czyli próba dialogu interkulturowego" skupiam się na jednym z takich tekstów, czyli dramacie *Mad Forest* (1990), opartym na wydarzeniach rumuńskiej rewolucji z grudnia 1989 roku. Do napisania sztuki Churchill wykorzystała materiały zgromadzone podczas pobytu w Rumunii oraz swoje doświadczenie warsztatowe zebrane chociażby w pracy nad *Fen* (1983). Analiza sztuki skupia się na napięciu powstałym na styku dwóch sił: chęci zgłębienia mechanizmów przewrotu oraz trudności związanych ze zrozumieniem innej kultury i historycznych doświadczeń jej mieszkańców. Szczególną uwagę poświęcam strategiom, za sprawą których Churchill podkreśla swoją pozycję outsiderki, buduje atmosferę niepewności i epistemologicznego zagubienia, takim jak: zakłócenia komunikacyjne, cisza, fragmentaryczna kompozycja, wielogłosowe relacje świadków oraz elementy fantastyczne. Zastosowane rozwiązania oddają zarówno dynamikę i chaos rewolucji, jak i niemożność ustalenia jednej, obiektywnej wersji wydarzeń, zapraszając w ten sposób odbiorcę do refleksji nad dialogiem z odmienną kulturą. Analiza tego dramatu pozwoliła mi poszerzyć wcześniejsze zainteresowania o problematykę reprezentacji historii i pamięci zbiorowej, która okaże się ważna w perspektywie dalszych badań.

Obiektem moich rozważań w kolejnym artykule ""Up in the War Zone Ozone Zany Grey": Caryl Churchill's Theatrical Landscapes of Terror, Pain, and Ecological Destruction" jest kształt czasoprzestrzeni w *The Skriker* (1994) i *Far Away* (2000) oraz ich związek z refleksją nad odpowiedzialnością człowieka za przemoc, degradację środowiska i globalne konflikty. W części poświęconej *The Skriker* szczególną uwagę poświęcam onirycznym odkształceniom czasoprzestrzeni,

gdzie zatarciu ulega granica pomiędzy rzeczywistością a światem fantastycznym reprezentowanym przez stworzenia rodem z brytyjskiego folkloru. Niepokój wywołany takim rozwiązaniem wzmożony jest przez fragmentaryzację języka, epizodyczność akcji oraz nawiązania do baśni ludowych i mitów antycznych, które wplecione są w tkankę utworu. Motywy baśniowe, przekształcenia, jakim podlega tytułowa postać i przestrzeń, zatarcie granic między tym, co implikowane jest jako realne i jako nierealne oraz motyw szaleństwa wywołują u odbiorcy efekt wyobcowania. W przeciwieństwie do *The Skriker*, drugi z analizowanych dramatów, *Far Away*, bazuje na środkach dużo skromniejszych: obsada ograniczona jest do trzech głównych postaci a epizodyczna akcja zawiera się w ośmiu krótkich scenach. Pomimo tej pozornej prostoty Churchill buduje w utworze równie wstrząsającą wizję ekologicznej katastrofy i kryzysu współczesnej cywilizacji, gdzie zło rozprzestrzenia się a przemoc eskaluje od pojedynczego aktu okrucieństwa do apokaliptycznego konfliktu. Omówienie zastosowanych przez autorkę strategii pozwala zauważyć, że obydwie sztuki, chociaż zawarte w nich konstrukcje czasoprzestrzenne są zdecydowanie odmienne, pełnią funkcję ostrzeżenia przed skutkami przemocy, konsumpcjonizmu oraz rabunkowej eksploatacji środowiska. Poczynione w toku analiz obserwacje zostaną wykorzystane w moich dalszych badaniach.

W rozdziale "Ontological Rupture in Caryl Churchill's *Traps*" omawiam *Traps* (1977), jedną z najciekawszych, wczesnych sztuk Caryl Churchill, która w porównaniu z *Cloud Nine* (1978) czy *Top Girls* (1982) nie była przedmiotem licznych analiz krytycznych. Tropem badawczym, który podejmuję w prowadzonej analizie są strategie wykorzystane przez dramatopisarkę do stworzenia konstrukcji czasoprzestrzennej naznaczonej ontologicznym pęknięciem, która prowadzi do ontologicznej niejednoznaczności i niestabilności. Zgodnie z intencją autorki, która porównuje swoją sztukę do obrazów Eschera, czas, miejsce, motywacje oraz relacje między postaciami nie dają się pogodzić w jedną spójną rzeczywistość. W miarę rozwoju akcji, zarówno postaci jak i świat przedstawiony podlegają wielokrotnym przemianom, podważając tym samym zasadę mimetycznej reprezentacji. Rozbicie ciągłości czasowej, przestrzennej i przyczynowo-skutkowej zwraca uwagę odbiorcy na dziwność, sztuczność i arbitralność świata przedstawionego. Ta otwarcie manifestowana konstrukcyjność utworu prowadzi do metateatralnej refleksji na

temat procesu tworzenia znaczeń w teatrze i skłania odbiorcę do namysłu nad swoimi przyzwyczajeniami odbiorczymi. Analiza *Traps* pozwoliła mi opisać mechanizmy destabilizacji świata przedstawionego, które Churchill wykorzysta w swoich późniejszych utworach.

Celem artykułu "Przestrzeń idei, edukacji i dialogu społecznego, czyli teatr anglosaski wobec kryzysu ekologicznego" jest zarysowanie głównych kierunków zaangażowania teatru anglojęzycznego ostatnich trzech dekad w problematykę kryzysu ekologicznego. W artykule zwracam uwagę, że chociaż ekokrytyka stopniowo umacniała swoją pozycję jako perspektywa badawcza, teatr przez długi czas pozostawał zaskakująco powściągliwy wobec tej problematyki, pomimo swojej tradycyjnej otwartości na zagadnienia o charakterze społeczno-politycznym. Analizując strategie dramaturgiczne i sceniczne, za pomocą których współczesny teatr odnosi się do kryzysu klimatycznego, zauważam, że wykorzystuje on swój wspólnotowy charakter do budowania poczucia współodpowiedzialności oraz kreowania przestrzeni, która staje się jednym z głównych bohaterów przedstawienia. Ponadto sceniczne wizje dystopijnych katastrof ekologicznych, niosących głód i zagładę, wywierają silny wpływ na odbiorców. Łącząc twórców i publiczność we wspólnym doświadczeniu, teatr wykorzystuje swój potencjał do kształtowania świadomości oraz inspirowania zmian postaw i zachowań. W tym kontekście poświęcam również uwagę sztuce radiowej Caryl Churchill *Not Not Not Not Not Enough Oxygen* (1971) oraz *The Skriker* (1994), jako przykłady wczesnego zaangażowania dramatopisarki w tę problematykę. Rozpoznania dotyczące sposobów teatralnego reprezentowania kryzysu ekologicznego oraz relacji człowieka z otoczeniem zostały następnie rozwinięte w dalszych badaniach i znalazły ujęcie w monografii poświęconej późnej twórczości Churchill.

Artykuł ""The dead and gone. The dying and the going": S. Beckett's *A Piece of Monologue* and C. Churchill's *Here We Go*" zestawia *A Piece of Monologue* (1979) Samuela Becketta z *Here We Go* (2015) Caryl Churchill, aby porównać sposób, w jaki oboje dramatopisarze wykorzystują estetykę minimalizmu do przedstawienia starości, umierania i doświadczenia straty. Analiza *A Piece of Monologue* koncentruje się na ścisłej współzależności poszczególnych elementów dramatu: słowa, światła, przestrzeni i rytmu, która w połączeniu z krótką formą prowadzi do niezwykłej kondensacji treści. Dramat Becketta przypomina zatem rozbudowany obraz poetycki,

którego minimalistyczna forma odpowiada stopniowemu wyczerpywaniu się sił tradycyjnie kojarzonych ze starością. Jednocześnie minimalizm Becketta kieruje uwagę odbiorcy ku temu, co niemal zanika i przestaje istnieć oraz podkreśla potrzebę Mówiącego, by opowiedzieć swoją historię i pozostać wiernym „tej jednej sprawie". Ograniczone możliwości podeszłego wieku nie są zatem przedstawione jako przeszkoda w podejmowaniu refleksji nad tajemnicą ludzkiego istnienia, lecz zyskują szczególną siłę wyrazu dzięki artystycznej organizacji tekstu. Sztuka *Here We Go* Churchill ma strukturę tryptyku, którego trzy części wykorzystują kolejno dialog, monolog i ciszę jako odmienne sposoby refleksji nad śmiertelnością i przemijaniem. Zwięzłość dramatu oraz różnorodność zastosowanych rozwiązań estetycznych i strukturalnych współgrają z otwartą konstrukcją tekstu, pozostawiającą reżyserowi i aktorom szeroką przestrzeń dla twórczej interpretacji. W podsumowaniu zauważam, że w swoich rozważaniach nad starością i śmiercią Beckett i Churchill odchodzą od wymogów chronologicznej, teleologicznej narracji oraz wykorzystują odważne i nowatorskie środki artystyczne, które podważają konwencjonalne oczekiwania wobec teatru i jego możliwości reprezentacji. Artykuł ten stanowił ważne uzupełnienie moich badań nad późną twórczością Caryl Churchill, ponieważ pozwolił usytuować jej ostatnie sztuki w szerszym kontekście tradycji współczesnego teatru reprezentowanego przez Samuela Becketta. Wypracowane w nim obserwacje dotyczące minimalizmu, fragmentaryczności oraz ciszy zostały następnie ujęte w sposób bardziej pogłębiony w monografii.

Celem rozdziału „Kultura wobec końca, czyli sceniczne wizje apokalipsy we współczesnym dramacie brytyjskim" jest przedstawienie wybranych, scenicznych obrazów zagłady czołowych brytyjskich dramaturgów nakreślonych w *Końcówce* (1957) Samuela Becketta, *Zbombardowanych* (1995) Sarah Kane oraz *Gdzieś daleko* (2000) Caryl Churchill. Poruszające obrazy końca zmuszają odbiorcę do refleksji, ponieważ „odsłaniają" (z gr. apokalypsis - „zdjęcie zasłony", „odsłonięcie") obawy, przemyślenia i prawdy nie o świecie, który nadejdzie, ale o świecie, w którym powstały. Przeprowadzona analiza wykazała, że dramaturdzy wykorzystują odmienne rozwiązania formalne i poszukują nowego języka teatralnego do wyrażenia pamięci o apokaliptycznych wydarzeniach minionego stulecia oraz lęku, który kształtuje naszą wyobraźnię i współczesną kulturę. Sformułowane w rozdziale wnioski dotyczące wyobrażeń zagłady stworzyły istotny kontekst dla analiz dotyczących sztuk Churchill

podejmujących tematykę katastrofy i rozpadu obowiązującego porządku, które znalazły się w monografii.

Monografia naukowa pt. *Okruchy czasu. Fragmenty historii. Szkice o późnej twórczości Caryl Churchill* stanowi zwieńczenie moich dotychczasowych badań nad twórczością Caryl Churchill. Celem monografii jest pogłębione opracowanie późnej twórczości dramatopisarki, dotychczas niewystarczająco rozpoznanej, która stanowi przenikliwy komentarz do doświadczeń i wyzwań współczesności oraz omówienie konsekwentnie rozwijanej poetyki, która wyznacza nowe kierunki rozwoju współczesnego dramatu brytyjskiego.

W rozdziale pierwszym, który jest jednocześnie wstępem („Słowo wstępne") przedstawiona została sylwetka Caryl Churchill i najważniejsze etapy jej kariery: wczesne sztuki radiowe, współpraca z Royal Court Theatre, Joint Stock i Monstrous Regiment, a także jej przełomowe dramaty, takie jak między innymi: *Cloud Nine*, *Top Girls*, *Serious Money*, *Mad Forest*, *The Skriker*, *Blue Heart* i *Traps*. Brytyjska dramatopisarka łączy w nich innowacyjność z krytycznym namysłem nad mechanizmami władzy, kapitalizmem, patriarchatem, kolonializmem, przemocą i ekologią. Omówienie kluczowych momentów jej dramatopisarskiej kariery trafnie podsumowują słowa reżysera Maxa Stafforda-Clarka, że Churchill z każdą kolejną sztuką „wymyśla się na nowo"[2], a zarazem pozostaje konsekwentna w swoim przekonaniu, że teatr powinien burzyć utrwalone schematy myślenia i poszukiwać nowych form opisu współczesnego świata i jego problemów. Przytoczone w rozdziale liczne wypowiedzi współczesnych dramatopisarzy wskazują, że Churchill stanowi istotny punkt odniesienia dla kolejnych pokoleń młodszych twórców, którzy czerpią z jej twórczości inspirację zarówno w zakresie odwagi artystycznej, jak i zaangażowania i wrażliwości wobec krzywdy i marginalizacji. W rozdziale tym również przywołuję próby diagnozy intelektualnego klimatu współczesnej kultury sformułowane przez, na przykład, Laurent Berlant, Suzan Sontag, Zygmunta Baumana czy Franka Furedi. Chociaż autorzy ci odmiennie diagnozują źródła współczesnego kryzysu, łączy ich przekonanie, że poczucie zagrożenia i permanentnej niepewności stało się jednym z podstawowych doświadczeń człowieka XXI wieku. Zauważam, że lęki te i niepokoje rejestruje również nowy teatr brytyjski, w tym Caryl Churchill. Sztuki brytyjskiej

[2] Cyt. za David Benedict, "The Mother of Reinvention." *The Independent*, 18 April 1997, https://www.independent.co.uk/arts-entertainment/books/arts-books-the-mother-of-reinvention-1267902.html.

dramatopisarki nie tyle opowiadają o świecie, ile badają mechanizmy jego funkcjonowania, rozmontowując tradycyjne struktury narracyjne i podważając dominujące kategorie poznawcze. W rezultacie ujawniają lęki charakterystyczne dla późnej nowoczesności: obawy związane z postępem technologicznym, katastrofą klimatyczną, erozją więzi społecznych oraz kryzysem języka jako narzędzia opisu rzeczywistości.

Kolejnych dziewięć rozdziałów poświęconych jest najnowszym tekstom Caryl Churchill i w każdej części przyjęłam podobny sposób prezentacji, kompleksowej analizie i interpretacji sztuk towarzyszą informacje na temat poszczególnych premier i ich recepcji. Szczególną uwagę poświęcam w prowadzonych analizach konsekwencji, z jaką Churchill poszukuje nowych rozwiązań formalnych, wykorzystując kształt artystyczny swoich utworów do prowokowania odbiorcy do aktywnego współtworzenia znaczeń i do krytycznego namysłu nad rzeczywistością.

W rozdziale „*Gdzieś daleko*: ku otchłani" omawiam *Gdzieś daleko* (*Far Away*) sztukę z 2000 roku uznawaną za jedną z najważniejszych osiągnięć współczesnego dramatu brytyjskiego, ukazującą za sprawą epizodycznej struktury, wywodzącej się ze scenicznej doktryny Brechta, stopniową eskalację przemocy, od jednostkowego aktu okrucieństwa do apokaliptycznej wojny obejmującej cały świat. Wizję tę można zinterpretować jako metaforę współczesnego kryzysu etycznego odwołując się do koncepcji banalności zła Hannah Arendt czy refleksji Zygmunta Baumana nad odpowiedzialnością w świecie ponowoczesnym. Ważnym zagadnieniem, który analizuję w tym rozdziale jest napięcie pomiędzy językowym obrazem przemocy a jej bezpośrednią wizualizacją sceniczną, zaprojektowaną w tekście dramatycznym. Wykazuję w ten sposób, że zróżnicowanie tych strategii służy dramatopisarce do intensyfikacji oddziaływania na odbiorcę. W prowadzonej analizie zwracam również uwagę na ekologiczny i posthumanistyczny wymiar dramatu, bowiem Churchill kwestionuje w nim antropocentryczny model relacji człowieka z naturą, akcentując sprawczość zwierząt i elementów przyrody oraz ich współuczestnictwo w losach świata.

Rozdział „*Egzemplarz*: nauka i tożsamość" poświęcony jest sztuce *Egzemplarz* (*A Number*) z 2002 roku, której akcja osadzona jest w dystopijnej przyszłości. Churchill wykorzystuje procedurę klonowania do postawienia szeregu pytań na temat tożsamości, indywidualności i relacji rodzinnych oraz konsekwencji rozwoju nauki i rewolucji biotechnologicznej. Istotnym zagadnieniem podejmowanym w analizie

Egzemplarza jest również sposób konstruowania relacji człowieka ze światem, oparty na idei współistnienia i współzależności wszystkich bytów, podważający antropocentryczne przekonanie o wyjątkowości ludzkiego podmiotu. W swojej analizie podkreślam, że *Egzemplarz* stanowi przykład dążenia dramatopisarki do estetycznego minimalizmu. Obsada składająca się jedynie z dwójki postaci i krótki czas trwania przedstawienia tworzą pozór prostoty, ale jest to wrażenie powierzchowne. Oszczędne, fragmentaryczne dialogi oraz urywane wypowiedzi i przemilczenia odkrywają stopniowo złożony wymiar egzystencjalnych pytań, z którymi mierzą się postaci.

W rozdziale czwartym „*Drunk Enough to Say I Love You?*: polityczne rendez-vous" przedstawiam tytułową sztukę z 2006 roku, w której krytycy widzieli zapowiedź powrotu Churchill do otwarcie zaangażowanego pisarstwa, ponieważ wyraża ona głęboką krytyką ekspansywnej polityki zagranicznej prowadzonej przez Stany Zjednoczone po drugiej wojnie światowej. Szczególną uwagę poświęcam w rozdziale umiejętności oddania przez autorkę sieci globalnych zależności poprzez zastosowaną alegorię polityczną, język poetyckich pęknięć i niedomówień oraz kształt czasoprzestrzeni. Nieobecność na scenie mieszkańców krajów, których dotykają decyzje podejmowane przez supermocarstwo i ich sojusznika opisuję, używając określenia sformułowanego przez Jacques'a Rancière'a, jako zabieg, który dzieli postrzegalne w taki sposób, aby uniemożliwić zaistnienia obrazu tych, którzy mieszkają „gdzieś daleko", mieszkańców krajów na peryferiach oddalonych od centrów decyzyjnych. Odchodząc od politycznej dosłowności, Churchill jednocześnie kieruje uwagę odbiorcy ku etycznemu wymiarowi współodpowiedzialności za współczesny świat.

Kolejny rozdział poświęcony jest sztuce *Siedmioro żydowskich dzieci: sztuka dla Gazy* (*Seven Jewish Children. A Play for Gaza*), którą Churchill napisała w 2009 roku w odpowiedzi na atak Izraela przeprowadzony miesiąc wcześniej na Strefę Gazy. Sztuka, którą sama autorka nazwała „aktem politycznym", wywołała szereg emocjonalnych reakcji i zagorzałych sporów, w kontekście których przedstawiam pierwotną recepcję sztuki. W rozdziale analizuję fragmentaryczną, epizodyczną strukturę dramatu oraz specyficzną konstrukcję dialogu. Poszczególne kwestie nie są przypisane konkretnym postaciom a kolektywny głos zastępuje indywidualne doświadczenie. Jednocześnie reiteracja polecenia: „Tell her..." i „Don't tell her..." ujawnia mechanizmy przekazywania pamięci oraz traumatycznych przeżyć kolejnym

pokoleniom. Istotnym przedmiotem moich rozważań w tym rozdziale jest figura dziecka oraz kategoria nieobecności, która, tak jak w przypadku *Drunk Enough to Say I Love You?*, może być skutecznie interpretowana w świetle koncepcji politycznej postrzegalności zaproponowanej przez Jacques'a Rancière'a.

Rozdział szósty – „*Love and Information*: rytm współczesności" proponuje bardzo szczegółową i wnikliwą analizę sztuki Churchill z 2012 roku, która w zgodnej opinii krytyków oddaje immanentną cechę współczesnego świata, jaką jest ciągła zmiana i niestabilność. Autorka artykułuje doświadczenia i lęki współczesnego człowieka poprzez szereg eksperymentów formalnych: przełamanie tradycyjnej struktury narracyjnej i zastąpienie jej krótkimi, niepowiązanymi ze sobą fabularnie scenkami. Churchill nie narzuca kolejności poszczególnych epizodów i proponuje listę opcjonalnych scenek do ewentualnego wykorzystania. Płynność konstrukcji wynika również z braku listy postaci, didaskaliów czy przypisania poszczególnych kwestii konkretnym postaciom. W swojej analizie zwracam uwagę zarówno na efekt, jaki wywołują wspomniane strategie odautorskie, jak i przyglądam się poszczególnym epizodom w mikroskali w obrębie poszczególnych sekcji, co nie było ujęte w sposób systematyczny w dotychczasowych opracowaniach.

Przedmiotem kolejnego rozdziału zatytułowanego „*Ding Dong the Wicked*: dyptyk o nienawiści" jest krótka trzydziestominutowa sztuka *Ding Dong the Wicked* z 2012 roku, którą przenika pinterowska atmosfera zagrożenia. Zamysł konstrukcyjny Caryl Churchill opiera się pomyśle, aby przedstawić dwie zwaśnione strony konfliktu, używając dokładnie tych samych słów i kwestii oraz osadzając akcję każdego z dwóch aktów sztuki w identycznie wyglądających przestrzeniach. Efekt lustrzanego odbicia pogłębiony jest o sugestię autorki, aby w obydwu częściach występowali w produkcji scenicznej ci sami aktorzy. Iteracja sytuacji, słów czy gestów oraz kolista struktura utworu, służy Churchill do przedstawienia przemocy reprodukującej się w aktach odwetu oraz oddania aury niepokoju dominującego współczesne doświadczenie. Pomimo tak nieszablonowego kształtu, sztuka nie była dotychczas przedmiotem szczegółowych analiz.

W rozdziale ósmym – „*Here We Go*: tryptyk o odchodzeniu" poświęcam swoją uwagę sztuce *Here We Go* z 2015 roku. W swojej analizie wskazuję, że autorka łączy elementy typowe dla poetyki Becketta, takie jak oszczędność środków, fragmentaryczność dialogu oraz egzystencjalne doświadczenie przemijania i śmierci z dalszym dążeniem do otwartości kompozycji utworu. Omawiam szczegółowo

zastosowane przez Churchill strategie, ze szczególnym uwzględnieniem katalogu scen do opcjonalnego wykorzystania czy też radykalnej redukcji słowa i akcji w ostatniej części sztuki. Argumentuję, że mogą one stanowić wyzwanie dla utrwalonych przyzwyczajeń odbiorczych publiczności, jednocześnie sugestywnie konfrontują odbiorcę z ontologiczną niepewnością i granicznością ludzkiego doświadczenia.

Rozdział dziewiąty „*Aby ci o tym donieść*: hiobowe wieści w przydomowym ogródku" prezentuje jedną z najważniejszych późnych sztuk Caryl Churchill, (*Escaped Alone*) z 2016 roku, w której autorka powraca do wykorzystanego wcześniej w *Top Girls* zabiegu wyłącznie żeńskiej obsady. Analizie poddaję zarówno znaczenia wygenerowane poprzez splot fragmentarycznego dialogu z czasoprzestrzenią arkadyjskiej bezczasowości, jak również monologi pani Jarrett, a zwłaszcza strategie wykorzystane do nakreślenia apokaliptycznych wizji, które wygłasza pod koniec każdej z części. Monologi pani Jarrett są głównie interpretowane w kontekście obecnego w teatrze brytyjskim nurtu ekodramaturgii, ale same strategie pozostają stosunkowo słabo rozpoznane. Wskazuję dodatkowo, że apokaliptyczne wizje zagłady nabierają dodatkowego znaczenia poprzez ich intertekstualne uwikłanie z tekstami, do których odwołuje odbiorcę motto i tytuł.

Ostatni rozdział analityczny poświęcony jest czterem krótkim sztukom: *Szkło. Zabić. Sinobrody. Skrzat* (*Glass. Kill. Bluebeard. Imp*), które miały swoją premierę jesienią 2019 roku. Ze względu na ich stosunkowo niedawną publikację, utwory te nie doczekały się jeszcze obszernej refleksji badawczej. Sztuki te funkcjonują jako odrębne utwory, ale tworzą, zdaniem Michaela Billingtona, spójną całość, bowiem ich wspólnym mianownikiem jest refleksja nad „naszym upodobaniem do ociekających krwią mitów"[3]. Jednym z tropów interpretacyjnych, jaki podejmuję jest analiza intertekstualnych odwołań m.in. do baśni Hansa Christiana Andersena i Charlesa Perraulta, antycznych mitów, sztuk Harolda Pintera czy tragedii Williama Shakespeare'a. W analizie wskazuję jak dramatopisarka wykorzystuje gęstą sieć odwołań do refleksji nad kruchością ludzkiego istnienia, genezą zła, skłonnością człowieka do przemocy oraz odpowiedzialnością wobec ofiar.

Monografię zamyka rozdział, „Słowo końcowe", w którym syntetyzuję wnioski płynące z rozdziałów analitycznych, identyfikuję strategie i motywy

[3] Michael Billington, "*Glass. Kill. Bluebeard. Imp*. Review – Caryl Churchill's Compelling Quartet." *The Guardian*, 26 Sep. 2019, https://www.theguardian.com/stage/2019/sep/26/glass-kill-bluebeard-imp-review-finding-fascination-in-bloodshot-fables.

wykorzystane przez Caryl Churchill w jej dwunastu późnych sztukach oraz wskazuję ich znaczenie dla interpretacji późnej twórczości dramatopisarki. Dogłębna analiza późnej twórczości Churchill pokazuje, że autorka pozostaje zaangażowana w problemy współczesnego świata i konsekwentnie poszukuje nowych środków wyrazu do wyrażenia współczesnych napięć i niepokojów, kryzysu klimatycznego i globalizacji. W podsumowaniu wskazuję, że Churchill, znana z niechęci do komentowania własnej twórczości i objaśniania ukrytych w niej sensów, starannie dobiera strategie, które angażują odbiorcę w proces współtworzenia znaczeń. Pogłębiająca się fragmentaryczność i oszczędność środków, cisza i powtórzenie nie oznaczają uproszczenia, ale służą aktywizacji odbiorcy. Przeprowadzone analizy pokazują, że Churchill nieprzerwanie odchodzi od tradycyjnej konstrukcji postaci, stroni od linearnej narracji, rozwija alternatywne sposoby budowania swoich historii oraz eksperymentuje z organizacją czasu i przestrzeni. Jej lapidarne, enigmatyczne i poszatkowane dialogi odzwierciedlają doświadczenie współczesnego rytmu życia, zaś w połączeniu z emocjonalnymi monologami tworzą one niezwykle skuteczne narzędzie intensyfikujące recepcję odbiorcy. Jednocześnie wszystkim tym zabiegom towarzyszy coraz większa swoboda kompozycyjna, na którą składa się niemal całkowity brak dyspozycji scenicznych, dekonstrukcja postaci czy też otwarta struktura, umożliwiająca wybór i zmianę kolejności poszczególnych epizodów. Wśród ostatnich sztuk Caryl Churchill szczególne miejsce zajmują dystopijne, apokaliptyczne obrazy przyszłości, które w połączeniu z groteską i surrealizmem, zyskują moc dyssensu i mogą stać się instrumentem zmiany. Dowodzę w toku wywodu, że spojrzenie Churchill na współczesnego człowieka wykracza jednak poza diagnozę współczesnych kryzysów i dostrzega uniwersalne aspekty naszej kondycji w świecie, takie jak uwikłanie w spirale przemocy i nienawiści, współistnienie z bytami nie-ludzkimi, świadomość przemijania i śmierci oraz potrzebę ciągłego opowiadania, reinterpretowania i przetwarzania historii, za sprawą których określamy swoje miejsce w świecie. Dramaty Churchill stanowią zarazem namysł nad samym procesem opowiadania historii i prowadzą do metateatralnych refleksji nad znaczeniotwórczym potencjałem komunikacji teatralnej. Dokonując tej formalnej rebelii, Churchill tworzy teatr, który nie daje gotowych odpowiedzi, ale stawia nowe pytania i proponuje odmienne sposoby patrzenia na otaczający nas świat. Churchill łączy w ten sposób eksperyment i innowację z wyraźnym wymiarem etycznym ludzkiego działania,

zadając pytanie o naszą sprawiedliwość wobec innego człowieka i zobowiązanie wobec innego życia.

Ze względu na ograniczoną liczbę polskich opracowań poświęconych Churchill monografia może, chociaż częściowo, wypełnić lukę badawczą oraz stać się impulsem do dalszych badań nad jej twórczością. Oprócz omówienia twórczości niezwykle istotnej dla kierunku rozwoju współczesnej dramaturgii, lektura książki może również dać polskim czytelniczkom i czytelnikom wgląd w materiały archiwalne, wywiady z reżyserami, aktorami i innymi dramatopisarzami, które nie są dostępne w języku polskim i może, tym samym, przyczynić się do poszerzenia stanu badań. Jednocześnie może przyczynić się do popularyzacji jej dorobku wśród ludzi teatru, zwracając uwagę na potencjał inscenizacyjny i aktualność podejmowanej przez dramatopisarkę problematyki.

Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych

Moja pozostała aktywność naukowa dotyczy trzech obszarów:

1. współczesnego dramatu i teatru, ze szczególnym uwzględnieniem dramatu i teatru brytyjskiego i irlandzkiego
2. recepcja i reinterpretacja klasyki w teatrze współczesnym
3. twórczości Franciszki i Stefana Themersonów

Moje zainteresowanie badawcze od początku koncentrowały się wokół współczesnego dramatu i teatru, co znajduje potwierdzenie w wyborze tematu pracy magisterskiej, a następnie rozprawy doktorskiej, poświęconym twórczości Toma Stopparda. Interesowały mnie szczególnie sposoby konstruowania czasu i przestrzeni oraz ich wpływ na proces tworzenia znaczeń. Równocześnie analizowałam charakterystyczną dla Stopparda prowokacyjną teatralność, grę konwencjami i stylami, niezliczone pastisze i trawestacje oraz intertekstualne odwołania do klasyków literatury i filozofii, które są strategiami służącymi Stoppardowi do stawiania pytań o możliwość poznania, naturę historii, pamięci i prawdy. W artykule: "Tom Stoppard's *After Magritte*: The World of Uncertainty" (2001) omawiam zabiegi, takie jak gra konwencją powieści detektywistycznej czy intermedialny dialog z pracami

belgijskiego surrealisty René Magritte'a, które dramatopisarz wykorzystuje do stworzenia atmosfery niepewności o podłożu epistemologicznym w sztuce *After Magritte*. Problematyka ta znalazła rozwinięcie w kolejnych publikacjach, takich jak „History in Tom Stoppard's *Arcadia*" (2003), gdzie poddaję bardzo pogłębionej analizie kształt czasoprzestrzeni w *Arkadii* jako narzędzia podważenia możliwości obiektywnego poznania przeszłości. W artykule ""I've seen the future and it's yellow" – Dystopian Imagination in Tom Stoppard's *Jumpers*" (2010) opisuję jak Stoppard wykorzystuje w *Jumpers* dystopijną wizję świata do diagnozowania kryzysu poznawczego i aksjologicznego współczesności. Dopełnieniem tych rozważań jest rozdział "A Sense of Epistemological Vertigo in Tom Stoppard's Spatial Constructions" (2010), w którym przedstawiam różne modele organizacji przestrzeni stworzone przez Stopparda w świetle postmodernistycznego kryzysu epistemologicznego, który prowadzi do fragmentaryczności, nieciągłości i nieokreśloności.

Istotnym nurtem moich badań nad sposobami konstruowania przestrzeni były również analizy sztuk napisanych dla radia. W rozdziale "Dots, Bricks and Beetles" – The City Rendered in Sounds: A Study of Tom Stoppard's *Albert's Bridge*" (2009) analizuję sposoby konstruowania przestrzeni oraz zachodzących w jej obrębie relacji za pomocą materiału dźwiękowego w sztuce radiowej *Albert's Bridge*. Obserwacje te kontynuuję w rozdziale „Stillness and Movement in *Embers* by Samuel Beckett" (2012), gdzie badam potencjał znaczeniowy napięcia pomiędzy bezruchem i ruchem w *Popiołach* Becketta oraz jego powiązanie z autoreferencyjnym wymiarem utworu. Wspólnym mianownikiem tych publikacji było zainteresowanie sposobami, w jakie teatr radiowy wykorzystuje materiał dźwiękowy do przedstawienia przestrzeni, pamięci i przeżyć wewnętrznych postaci dramatycznych.

Zanurzenie w świecie przeżyć wewnętrznych głównego bohatera, obecne w *Embers* Samuela Becketta, stanowi również oś artykułu ""The dream-warp of the ultimate room" – The Problem of Time in *The Invention of Love* by Tom Stoppard" (2004), gdzie poddaję analizie oniryczną organizację czasu w sztuce *Wynalazek miłości*. Wskazuję, że podporządkowanie chronologii logice snu pozwala Stoppardowi przedstawić procesy pamięci i świadomości a jednocześnie odejść od wymogów linearnego modelu czasu. Do sztuki tej powrócę w późniejszym artykule „„Ripae ulterioris amore" – o poezji i poecie w sztuce Toma Stopparda *Wynalazek miłości*" (2012), w której przedstawiam interpretację funkcji, jakie pełnią w utworze cytowane

fragmenty poezji, ze szczególnym uwzględnieniem gry znaczeń uruchomionej poprzez nieoczekiwane zbliżenia i konfrontacje. Zabieg rozszczepienia głównego bohatera zastosowany przez Stopparda w *The Invention of* Love opisuję również w sztuce amerykańskiego dramatopisarza Edwarda Albee'ego *Trzy wysokie kobiety* w artykule "The Notion of Fragmentation and Discontinuity in *Three Tall Women* by Edward Albee" (2009). Wykazuję, że fragmentaryzacja głównej bohaterki oraz nieciągłość przestrzeni dramatycznej, którą cechuje ontologiczna niestabilność i otwarta teatralność odzwierciedlają charakterystyczną dla współczesności tendencję do destabilizacji pojęcia trwałej tożsamości i są ściśle związane z fragmentarycznym charakterem kultury postmodernistycznej i jej cząstkowymi narracjami.

W przeprowadzonych badaniach wielokrotnie zwracam uwagę na autoreferencyjność dramatów Toma Stopparda, którą opisuję jako konsekwentnie realizowaną strategię, dzięki której teatr odsłania własne mechanizmy konstruowania znaczeń. Szczególnie wyraźnie problem ten podejmuję w rozdziale „A Knot Too Tight to Undo: The Shape of Time and Space Continuum in *The Real Inspector Hound* by Tom Stoppard" (2005), w którym analizuję autoreferencyjne zabiegi wykorzystane przez Stopparda w sztuce *The Real Inspector Hound*. Wskazuję, że zabieg „teatru w teatrze" oraz obecny w utworze podział na dwie odrębne czasoprzestrzenie, które ostatecznie zlewają się w jedną całość prowadzą do ujawnienia specyfiki teatralnej reprezentacji, w której to, co fikcyjne miesza się naprzemiennie z tym, co rzeczywiste. Do problematyki autoreferencyjności teatru oraz dialogu z tradycją powracam w rozdziale „"Wham, bam, thank you Sam", czyli głos Samuela Becketta w eklektycznym świecie dramatów Toma Stopparda" (2016). Analizuję w nim relacje łączące wybrane utwory obu dramatopisarzy i dowodzę, że wpływ Becketta w dramatach Stopparda nie ogranicza się do pojedynczych podobieństw, ale obejmuje również wykorzystanie określonych rozwiązań formalnych, takich jak artystyczne wymodelowanie przestrzeni czy też odrzucenie reżimu chronologicznej progresji. Rozważania nad poetyką Becketta kontynuuję w artykule „"Wszyscy wskrzeszeni zmarli" w "nieskończonej pustce" Becketta i Kantora" (2018), w którym zwracam uwagę na stosunkowo rzadko przywoływane analogie między tymi dwoma pionierami dwudziestowiecznej praktyki teatralnej. W swojej analizie koncentruję się na konsekwentnej i świadomej postawie artystycznej obu twórców, a zbieżności z estetyką Becketta wykazuję na przykładzie wykorzystania przez Kantora przedmiotów w *Umarłej klasie*.

Kontynuacja moich badań nad autoreferencyjnością teatru jest artykuł "Deep fake w teatrze i o teatrze: Martina Crimpa *Not One of These People*" (2023). Wykazuję w nim, że Martin Crimp wykorzystuje w swojej ostatniej sztuce technologię deep fake, fragmentaryczną strukturę oraz obrazy generowane przez sztuczną inteligencję do podjęcia refleksji nad potencjałem teatru, obecnością aktora i statusem autora. Mediatyzacja przedstawienia staje się narzędziem problematyzowania granicy miedzy rzeczywistością a symulacją i oddziałuje ona bezpośrednio na naszą współobecność w teatrze, ponieważ fizyczne doświadczenie zmian świata stają się udziałem widzów.

2. recepcja i reinterpretacja klasyki w teatrze współczesnym

Równolegle do badań nad współczesnym dramatem brytyjskim i irlandzkim rozwijałam nurt analiz poświęconych recepcji oraz reinterpretacji kanonicznych tekstów we współczesnym teatrze. Problematyce recepcji twórczości Harolda Pintera w Polsce poświęcone były dwa rozdziały: „Zanurzony w historii – *Nowy ład świata* Harolda Pintera w Teatrze im. S. Żeromskiego w Kielcach" (2012) oraz "Rediscovering Pinter – A Few Comments On the Most Recent Polish Productions of Pinter's Plays" (2014). W publikacjach tych omawiam wybrane polskie realizacje sceniczne Harolda Pintera na tle rysu historycznego dokumentującego główne etapy odbioru jego twórczości w Polsce, co pozwala mi sformułować hipotezę wyjaśniającą jego stosunkową niewielką obecność na współczesnych polskich scenach. W artykule "George Bernard Shaw on the Polish Stage – A Brief Overview" (2016) rekonstruuję główne etapy obecności George'a Bernarda Shaw w Polsce oraz omawiam ewolucję sposobów interpretowania jego utworów. Twórczości dramatopisarza poświęcam również kolejny rozdział: ""O God when will this earth be ready to receive Thy saints?" The Notion of Sainthood in *Saint Joan* by Bernard Shaw and in Josie Rourke's Update of the Classic" (2020), w którym zestawiam tekst dramatyczny *Saint Joan* z jego teatralną realizacją z 2016 roku w reżyserii Josie Rourke. W toku przeprowadzonej analizy wykazuję, że współczesna reinterpretacja dramatu nie zmienia jego podstawowych sensów, lecz wykorzystuje konflikt pomiędzy wybitną jednostką a skostniałym systemem społeczno-politycznym do oddania współczesnych napięć i niepokojów. Ważnym obszarem moich badań były również współczesne reinterpretacje dramatów Williama Shakespeare'a w teatrze Krzysztofa

Warlikowskiego. W rozdziale "Warlikowski Provokes. Gender in His Production of *The Taming of the Shrew* at the Dramatyczny Theatre in Warsaw" (2016) analizuję strategie wykorzystane przez reżysera w jednej z najgłośniejszych inscenizacji dzieł Shakespeare'a w polskim teatrze ostatnich lat. Wykazuję, że Warlikowski odchodzi od tradycyjnej komediowej konwencji utworu i wykorzystuje jego metateatralny charakter do refleksji nad mechanizmami przemocy, dominacji i społecznego konstruowania ról płciowych. Do teatru Warlikowskiego powracam w artykule "Prospero's Island as Self-referential Space of Trauma and Despair in Warlikowski's Production of *The Tempest*" (2020), gdzie analizuję strategie reinterpretacji *Burzy* Williama Shakespeare'a zastosowane przez reżysera. W toku analizy wykazuję, że Warlikowski odczytuje dramat przez pryzmat doświadczeń XX wieku i przekształca wyspę Prospera w autoreferencyjną przestrzeń traumy i pamięci, a motyw przebaczenia traktuje jako problem etyczny pozbawiony jednoznacznych rozstrzygnięć. Zainteresowanie współczesnymi strategiami reinterpretacji klasyki stanowi również podstawę artykułu "Schulz według Complicite. Niestabilność, metamorfoza i płynność" (2014), który poświęcony jest teatralnej adaptacji prozy Schulza przez teatr Complicite. Dowodzę, że wykorzystując ruch sceniczny, transformacje przestrzeni, potencjał znaczeniotwórczy znaków teatralnych oraz kolektywny proces twórczy, Complicite udało się odtworzyć charakterystyczną dla Schulza płynność, oniryczność i ontologiczną niestabilność świata przedstawionego. W rozdziale "Words like Scattered Ashes. March 1968 in Poland. Sadness and Hope" (2020) analizuję inscenizację *Dziadów* Adama Mickiewicza w reżyserii Kazimierza Dejmka jako przykład przedstawienia, które przekroczyło granice sztuki i stało się impulsem do wydarzeń Marca 1968. Rozdział był częścią anglojęzycznej monografii poświęconej wydarzeniom i implikacjom protestów 1968 roku, w której przedstawiłam polskie doświadczenia i omówiłam przedstawienie kanonicznego tekstu polskiego romantyzmu jako katalizator przemian społecznych i politycznych.

3. twórczość Franciszki i Stefana Themersonów

Badania nad twórczością Themersonów stanowią naturalną konsekwencję obecnych w moim dorobku zainteresowań nowymi formami artystycznymi, które kwestionują utrwalone sposoby postrzegania i opisu rzeczywistości. Na rozwój tego

nurtu badań wpłynęły również uwarunkowania lokalnego środowiska naukowego i kulturalnego, bowiem w Płocku, rodzinnym mieście Stefana Themersona, odbywa się doroczny Festiwal Themersonów, w którego organizację zaangażowanych jest wiele instytucji kultury. W latach 2013-2019 byłam pomysłodawczynią i współorganizatorką siedmiu edycji międzynarodowej konferencji *Common Room*, które odbywały się w ramach Festiwalu. Konferencje nie były poświęcone wyłącznie Themersonom, ale inspiracją dla wielu podejmowanych tematów były twórczość i idee Franciszki i Stefana Themersonów. Regularny kontakt z badaczami ich dorobku, udział w poświęconych im wystawach, projekcjach filmowych oraz spektaklach stanowił istotny impuls do podjęcia badań w tym kierunku. Na przykład podczas czwartej edycji Festiwalu zaprezentowano sprowadzoną ze Szwecji scenografię Franciszki Themerson do inscenizacji *Ubu Roi* w reżyserii Michaela Meschkego, której towarzyszyła projekcja archiwalnego zapisu spektaklu oraz spotkanie z reżyserem. Doświadczenia te zainspirowały mnie do napisania rozdziału "Franciszka in the Ubu World – On the Themersons' Creative Collaborations and Fascination with *Ubu Roi* by Alfred Jarry" (2015), który poświęcony jest ich wspólnemu przedsięwzięcia, jakim było londyńskie wydawnictwo Gaberbocchus Press oraz ich wieloletniej fascynacji *Królem Ubu* Alfreda Jarry'ego. W artykule „Stefan Themerson – o etykietach, dwujęzyczności i dezynfekowaniu słów" (2016) interpretuję dwujęzyczność Stefana Themersona oraz jego eksperymenty językowe jako świadomie przyjętą strategię artystyczną, umożliwiającą mu krytyczną refleksję nad mechanizmami konstruowania znaczeń i unikanie pułapek ideologicznych uproszczeń. W artykule „Między mapą a wyobraźnią. *Wyspa Hobsona* Stefana Themersona jako przestrzeń eksperymentu" (2026) przedmiotem mojego zainteresowania jest ostatnia, a zarazem jedna z rzadziej omawianych powieści Themersona. W artykule proponuję analizę powieści z perspektywy geografii wyobrażonej oraz odczytanie wyspy jako przestrzeni utopijnej, dystopijnej i metatekstowej. Przedstawiam *Wyspę Hobsona* jako ironiczną reinterpretację mitu Arkadii oraz krytyczną refleksję nad cywilizacją technokratyczną, która obnaża kruchość etycznych fundamentów nowoczesności.

Efektem konferencji *Common Room*, które współorganizowałam w ramach Festiwalu Themersonów były również cztery współredagowane monografie.

Na mój dorobek naukowy składają się: 1 monografia autorska, 32 artykuły naukowe (3 przed doktoratem, 29 po doktoracie), 4 opracowania zbiorowe pod moją

współredakcją, udział z referatem w ponad 24 krajowych konferencjach naukowych oraz 9 zagranicznych. Szczegółową listę publikacji i konferencji zawiera wykaz osiągnięć naukowych.

5.INFORMACJA O WYKAZYWANIU SIĘ ISTOTNĄ AKTYWNOŚCIĄ NAUKOWĄ ALBO ARTYSTYCZNĄ REALIZOWANĄ W WIĘCEJ NIŻ JEDNEJ UCZELNI, INSTYTUCJI NAUKOWEJ LUB INSTYTUCJI KULTURY, W SZCZEGÓLNOŚCI ZAGRANICZNEJ.

W dotychczasowej pracy naukowej starałam się nawiązywać kontakty z badaczami z innych ośrodków i podejmować aktywność naukową poza macierzystą Uczelnią.

Na początku mojej kariery naukowej uczestniczyłam w dwutygodniowym specjalistycznym kursie poświęconym twórczości Williama Shakespeare'a – Shakespeare Course, Ridley Hall, Cambridge (2-15.08.1999), obejmującym zagadnienia związane z interpretacją i nauczaniem jego dramatów. Istotnym elementem kursu było połączenie wykładów akademickich z praktycznymi warsztatami teatralnymi oraz uczestnictwem w przedstawieniach teatralnych, w tym w Teatrze Globe w Londynie (słynna produkcja *Antony and Cleopatra* z całkowicie męską obsadą). Doświadczenia te rozwinęły moje kompetencje w zakresie analizy dramatu i teatru oraz świadomość wielowymiarowego charakteru komunikacji scenicznej. Pobyt w Cambridge był dla mnie również okazją do przeprowadzenia kwerendy bibliotecznej w Cambridge University Library w celu zebrania materiałów do rozprawy doktorskiej.

W trakcie studiów doktoranckich na Wydziale Filologiczno-Historycznym Uniwersytetu Gdańskiego uczestniczyłam w seminariach doktorskich prowadzonych przez promotora mojej rozprawy doktorskiej, a wcześniej również pracy magisterskiej, prof. Jerzego Limona. Seminaria te odegrały kluczową rolę w kształtowaniu mojego warsztatu badawczego, kompetencji metodologicznych oraz zainteresowań naukowych związanych z dramatem i teatrem. Szczególnie ważny okazał się wpływ Profesora na rozwój moich zainteresowań współczesnym dramatem brytyjskim, w tym twórczością Toma Stopparda, która stała się jednym z pierwszych obszarów moich samodzielnych badań naukowych. Dzięki inicjatywie prof. Jerzego Limona Tom

Stoppard wziął udział w naszym seminarium, co stworzyło okazję do osobistego poznania dramatopisarza. Istotnym doświadczeniem naukowym było również zaproszenie mnie przez prof. Jerzego Limona do udziału w dyskusji panelowej poświęconej twórczości Toma Stopparda, zorganizowanej na Uniwersytecie Warszawskim przez Instytut Anglistyki Uniwersytetu Warszawskiego w Warszawie w dniu 18 listopada 2003 r.. z okazji wizyty dramaturga w Warszawie. W ramach tego wydarzenia wygłosiłam odczyt: „Intellectual Acrobatics in Tom Stoppard's Plays". Udział w tym wydarzeniu umożliwił mi włączenie się do szerszej debaty naukowej dotyczącej współczesnego dramatu brytyjskiego oraz nawiązanie kontaktów z badaczami zajmującymi się twórczością tego autora, między innymi z prof. Jadwigą Uchman z Uniwersytetu Łódzkiego, z którą nawiązałam kontakt naukowy utrzymywany przez kolejne lata. Wieloletnia współpraca z prof. Jerzym Limonem wywarła trwały i formatujący wpływ na kierunek mojego rozwoju naukowego, sposób prowadzenia badań oraz późniejszą działalność publikacyjną.

W okresie studiów w Filologicznym Studium Doktoranckim Uniwersytetu Gdańskiego zostałam również zaproszona przez prof. Andrzeja Zgorzelskiego do wzięcia udziału w Sympozjum *Systems. Genres. Conventions* zorganizowanym w dniach 19-21 września 2001 roku przez Zakład Badań Literackich IA UG w Gdańsku oraz *Teksty literatury, teksty kultury* zorganizowanym przez Zakład Literatury Angielskiej IA UMSC w Lublinie w dniach 5-7.05.2003 roku. Dyskusyjny charakter sympozjów umożliwił mi nie tylko prezentację wyników badań, ale również ich krytyczną weryfikację w gronie uznanych literaturoznawców. Szczególnie istotne z perspektywy moich zainteresowań naukowych okazały się dyskusje poświęcone mechanizmom przemiany tradycyjnych zasad pisania i konwencji artystycznych, które są wynikiem dążenia twórców do przezwyciężenia skostniałych wzorców kulturowych i automatyzacji sposobów postrzegania rzeczywistości. Efektem tych sympozjów były między innymi dwie publikacje dotyczące twórczości Toma Stopparda (2003, 2005).

Ważnym elementem mojego rozwoju naukowego jest członkowstwo w *Beckett Research Group in Gdańsk*, zespole badawczym afiliowanym przy Zakładzie Badań nad Sztukami Scenicznymi w Instytucie Anglistyki i Amerykanistyki Uniwersytetu Gdańskiego, którego założycielem i kierownikiem jest dr hab. Tomasz Wiśniewski. Grupa badawcza skupia naukowców z różnych ośrodków akademickich w Polsce, między innymi z UG, UW, UŁ, PWSFTViT w Łodzi oraz współpracuje z krajowymi i

zagranicznymi badaczami, artystami oraz tłumaczami zainteresowanymi twórczością Samuela Becketta. Honorowym patronem grupy jest profesor S.E. Gontarski, jeden z najwybitniejszych badaczy twórczości Samuela Becketta oraz współczesnego teatru modernistycznego. Głównym celem działalności grupy jest tworzenie przestrzeni do współpracy i wymiany doświadczeń pomiędzy przedstawicielami świata akademickiego oraz praktykami teatru. W ramach działalności *Beckett Research Group in Gdańsk* od 2010 roku uczestniczyłam w organizowanych coroczne Seminariach Beckettowskich, które gromadzą uczestników z wieli krajów. W spotkaniach uczestniczyli wybitni specjaliści z zakresu studiów beckettowskich oraz praktycy teatru m.in.: Antoni Libera, Irena Jun, Ryszard Ronczewski, Marcello Magni (teatr Complicite), Douglas Rintoul (Teatr Transport), Jon McKenna (aktor z Londynu), prof. Enoch Brater (USA), prof. Derek Attridge (UK), prof. H. Porter Abbot (USA), prof. Robson Correa de Camargo (Brazylia), Patricio Orozco (Argentyna), dr Arka Chattopadhyay (Australia), prof. Nadia Kamel (Egypt), dr Mark Nixon (Reading University, UK), dr hab. Olga Kubińska (UG), Elvin Flamingo/dr Jarosław Czarnecki (AWSP w Gdańsku), oraz dr hab. Jacek Gutorow (UO). 21 października 2016 roku zorganizowałam sesję wyjazdową zespołu – *In Exile* podczas Festiwalu Themersonów w Płocku. *Beckett Research Group in Gdańsk* stale współpracuje z wieloma instytucjami, prowadzi intensywną działalność publikacyjną oraz wspiera szereg inicjatyw artystycznych. Członkostwo w *Beckett Research Group in Gdańsk* stworzyło mi możliwość regularnego uczestnictwa w międzynarodowych seminariach poświęconych twórczości Samuela Becketta oraz konfrontowania własnych interpretacji z badaczami reprezentującymi różne tradycje metodologiczne. Dyskusje prowadzone podczas seminariów przyczyniły się do pogłębienia moich badań nad estetyką Becketta, szczególnie w zakresie problematyki pamięci, śmierci, ciszy, minimalizmu oraz relacji między tradycją awangardową a współczesnym dramatem. Bezpośrednim rezultatem tej aktywności były publikacje poświęcone zarówno twórczości Becketta (2012, 2022), jak i obecności jego inspiracji w dramaturgii Toma Stopparda (2016), Tadeusza Kantora (2018) oraz Caryl Churchill (2022, 2025). Udział w pracach grupy umożliwił mi również włączenie własnych badań do międzynarodowego obiegu studiów nad Beckettem i rozwój kontaktów naukowych z czołowymi specjalistami w tej dziedzinie.

W dniach 21–23 maja 2014 r. odbyłam wizytę studyjną w University of Twente, której celem było poznanie dobrych praktyk w zakresie umiędzynarodowienia

uczelni, wdrażanie innowacyjnych metod nauczania opartych na rozwiązywaniu problemów (problem-based learning), rozwijanie przedsiębiorczości akademickiej oraz wykorzystanie koncepcji otwartej innowacji w procesie kształcenia i współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Zdobyta wiedza i doświadczenia zostały wykorzystane w pracach związanych z doskonaleniem programów studiów oraz rozwijaniem współpracy z partnerami zewnętrznymi, a także przyczyniły się do poszerzenia perspektywy dotyczącej kształcenia na profilu praktycznym.

W latach 2013–2019 byłam pomysłodawczynią i współorganizatorką cyklu międzynarodowych konferencji naukowych *Common Room*, towarzyszących Festiwalowi Themersonów w Płocku. Konferencje poświęcone twórczości Stefana i Franciszki Themersonów oraz szeroko rozumianej kulturze współczesnej stanowiły interdyscyplinarne forum wymiany myśli dla badaczy reprezentujących liczne ośrodki akademickie z Polski i zagranicy oraz dla przedstawicieli instytucji kultury i środowisk artystycznych. Moja działalność obejmowała współtworzenie koncepcji naukowej wydarzeń, współpracę z prelegentami oraz koordynację działań realizowanych we współpracy z wieloma instytucjami kultury i edukacji. Konferencje były integralną częścią Festiwalu, w którego organizację zaangażowane były liczne podmioty, na przykład Płocki Ośrodek Kultury i Sztuki im. Franciszki i Stefana Themersonów, Książnica Płocka im. Władysława Broniewskiego, Płocka Galeria Sztuki, Muzeum Mazowieckie w Płocku, Teatr Dramatyczny im. Jerzego Szaniawskiego w Płocku, Młodzieżowy Dom Kultury im. Króla Maciusia Pierwszego, Liceum Ogólnokształcące im. Władysława Jagiełły w Płocku, Fundacja Between.Pomiędzy oraz Stowarzyszenie Teatr Per Se. Konferencje przyczyniały się do integracji środowisk akademickich, instytucji kultury i niezależnych badaczy. Ich międzynarodowy charakter wynikał z udziału badaczy reprezentujących krajowe i zagraniczne ośrodki naukowe oraz z obecności gości związanych z międzynarodowym obiegiem kultury i sztuki. Warto podkreślić, że w 2016 roku konferencja odbyła się pod honorowym patronatem Biblioteki Narodowej a jej ówczesny dyrektor, dr Janusz Lachowski, zaprezentował zasoby Archiwum Themersonów oraz wskazał nowe perspektywy badań nad twórczością Franciszki i Stefana Themersonów. W konferencjach uczestniczyły również osoby szczególnie zasłużone dla badań nad twórczością Stefana i Franciszki Themersonów oraz jej popularyzacji na arenie międzynarodowej, między innymi Jasia Reichardt – brytyjska krytyczka sztuki, kuratorka wystaw i siostrzenica Franciszki Themerson, od wielu lat opiekująca się

spuścizną artystyczną Themersonów, oraz Małgorzata Sady – kuratorka, tłumaczka, badaczka i wieloletnia współpracowniczka Themersonów, aktywnie zaangażowana w upowszechnianie ich dorobku w Polsce i za granicą. Pokłosiem organizowanych konferencji były cztery monografie i dwa numery czasopism naukowych, które współredagowałam i dzięki pracy redakcyjnej współpracowałam z wieloma naukowcami, wśród autorów znaleźli się badacze z Polski, Austrii, Hiszpanii, Litwy, Malty oraz Turcji. Prace nad monografią *Muses, Mistresses and Mates. Creative Collaborations in Art, Literature and Life* były również okazją do współpracy z Jasią Reichardt i Nicholasem Wadleyem. Ich uwagi merytoryczne oraz pomoc w pozyskiwaniu materiałów źródłowych stanowiły cenne wsparcie w procesie przygotowania publikacji.

Aktywność konferencyjna oraz mobilności realizowane w ramach programów wymiany międzynarodowej wzajemnie się uzupełniały i stanowiły istotny element procesu umiędzynarodowienia mojej działalności naukowej. Udział w konferencjach międzynarodowych nie ograniczał się do prezentowania badań, lecz stwarzał również możliwość nawiązywania trwałych kontaktów akademickich, które z czasem przeradzały się formalną współpracę instytucjonalną i wspólne przedsięwzięcia badawcze. Przykładem takiego procesu był mój udział w międzynarodowej konferencji *G.B. Shaw Back in Town*, która odbyła się w Dublinie w dniach 29 maja - 1 czerwca 2012 r. Wydarzenie to umożliwiło mi nawiązanie współpracy z prof. Atalayem Gündüz, członkiem International Shaw Society, której bezpośrednim efektem było podpisanie umowy o współpracy w ramach programu Erasmus+ z Celal Bayar University w Manisie. Współpraca ta z czasem rozwinęła się w trwałe relacje instytucjonalne oraz dalsze kontakty naukowe. W czasie wyjazdów zrealizowanych w ramach programów europejskich prowadziłam na Uniwersytecie w Oradei (Rumunia; 18-24 kwietnia 2012 r.), na Uniwersytecie Celal Bayar w Manisie (Turcja; 19-2 maja 2013 r.), na Uniwersytecie Łotwy w Rydze, (Łotwa; 22-26 maja 2017 r.) oraz w The Mediterranean University w Podgoricy (Czarnogóra; 15-19 kwietnia 2024 r.) wykłady dotyczące wybranych zagadnień z zakresu współczesnego dramatu i teatru brytyjskiego i irlandzkiego. Pobyty zrealizowane w tych zagranicznych ośrodkach akademickich pozwoliły mi pozyskać wiedzę na temat prowadzonych tam badań oraz nawiązać nowe, wartościowe kontakty. Ich efektem było między innymi zaproszenie mnie do udziału w pracach rady naukowej czasopisma *Annals of the University of Oradea Romanian Language and Literature (ALLRO)*, wydawanego przez

Uniwersytet w Oradei, a także podejmowanie kolejnych wspólnych inicjatyw naukowych i publikacyjnych, takich jak staż naukowy zrealizowany w The Mediterranean University w Podgoricy (19-24 kwietnia 2026 r.).

Kolejną ważną aktywnością naukową realizowaną poza miejscem zatrudnienia były pobyty naukowe w londyńskich instytucjach naukowych. W dniach 20–27 października 2021 r. oraz 30 października – 6 listopada 2022 r. prowadziłam badania w National Theatre Archive oraz British Library. Wyjazdy zostały zrealizowane dzięki grantom przyznanym w ramach Konkursu Prezydenta Miasta Płocka na finansowanie grantów badawczych realizowanych w zadaniu „Współpraca z wyższymi uczelniami". Celem obu pobytów było pozyskanie materiałów bibliotecznych i archiwalnych do badań nad rozwojem współczesnego dramatu i teatru brytyjskiego. Kwerendy obejmowały analizę publikacji naukowych, dokumentów archiwalnych oraz zasobów audiowizualnych, które stanowiły ważne źródło dla prowadzonych przeze mnie badań dotyczących współczesnego dramatu i teatru brytyjskiego, ze szczególnym uwzględnieniem twórczości dramatopisarzy drugiej połowy XX i XXI wieku. Materiały pozyskane podczas kwerend w National Theatre Archive w Londynie oraz British Library w Londynie zostały następnie wykorzystane w przygotowaniu rozdziału dotyczącego sposobu przedstawiania apokalipsy we współczesnym dramacie brytyjskim (2022), artykułu przeprowadzającego studium porównawcze dramatu S. Becketta *A Piece of Monologue* oraz C. Churchill *Here We Go* (2022) oraz artykułu poświęconego jednej z najnowszych sztuk M. Crimpa i wykorzystanej w nim technologii deep fake (2023). Najważniejszym rezultatem naukowym badań przeprowadzonych w National Theatre Archive i British Library było jednak zgromadzenie materiałów do monografii poświęconej późnej twórczości Caryl Churchill. Materiały źródłowe, szczególnie dokumenty archiwalne i nagrania audiowizualne, przyczyniły się do pogłębienia perspektywy badawczej prezentowanej w mojej książce oraz umożliwiły przeprowadzenie gruntownych analiz jej najnowszych utworów. Kwerenda pozwoliła mi dotrzeć do źródeł archiwalnych, które nie były dotychczas wykorzystywane w badaniach nad twórczością Caryl Churchill i umożliwiły mi zgromadzenie bogatego korpusu materiałów dokumentujących proces powstawania i realizacji scenicznej omawianych dramatów.

W dniach 19–24 kwietnia 2026 r. odbyłam staż naukowy w Mediterranean University w Podgoricy pod opieką prof. Oleny Lilovej. Jego celem było poszerzenie wiedzy i kompetencji badawczych, zwłaszcza w zakresie analizy dramatu oraz

współczesnych praktyk teatralnych opartych na reinterpretacji tekstów kanonicznych. Staż umożliwił mi wymianę doświadczeń z pracownikami naukowymi Uczelni oraz poznanie nowych perspektyw metodologicznych w badaniach nad współczesnym teatrem europejskim. Wyjazd przyczynił się również do rozszerzenia międzynarodowej sieci kontaktów naukowych i stworzył możliwości dalszej współpracy badawczej. Prof. Olena Lilova wraz z prof. Tamarą Jovović są organizatorkami (convenors) seminarium „Performing Shakespeare in Transition Societies in the 21st Century" poświęconego współczesnym adaptacjom Szekspira w Europie Środkowo-Wschodniej i na Bałkanach, które odbędzie w ramach konferencji ESSE 2026 w Santiago de Compostela. W ramach seminarium wygłoszę referat: "Shakespeare in the Shipyard: Space, Memory, and Political Commentary in Jan Klata's *H.*" Staż zaowocował również podjęciem współpracy naukowej z prof. Oleną Lilovą oraz prof. Vesną Tripković-Samardžić. Obecnie pracujemy nad wspólną publikacją pod roboczym tytułem: „Broken Worlds: Trauma and Fragmented Reality in Tennessee Williams's *Glass Menagerie* and Caryl Churchill's *Glass*", poświęconą reprezentacjom doświadczenia traumatycznego oraz fragmentaryzacji rzeczywistości w obu utworach.

6.INFORMACJA O OSIĄGNIĘCIACH DYDAKTYCZNYCH, ORGANIZACYJNYCH ORAZ POPULARYZUJĄCYCH NAUKĘ LUB SZTUKĘ.

6.1 Osiągnięcia dydaktyczne

Na przestrzeni lat moja praca dydaktyczna obejmowała szereg kursów literaturoznawczych, kulturoznawczych, translatorycznych i praktycznej nauki języka. Prowadziłam zajęcia na studiach pierwszego i drugiego stopnia oraz w Szkole Doktorskiej w mojej macierzystej Uczelni. Prowadziłam liczne seminaria licencjackie i magisterskie na specjalizacjach nauczycielskich i tłumaczeniowych, wykłady m.in. wstęp do literaturoznawstwa, literatura brytyjska), ćwiczenia (m.in. wstęp do literaturoznawstwa, literatura brytyjska, przekład: teksty literackie i kulturowe, pisanie akademickie, Developing Academic English). Stworzyłam autorski program nauczania „Współczesne tendencje w literaturze i kulturze Wielkiej Brytanii"

(konwersatorium) na potrzeby studiów drugiego stopnia na kierunku filologia oraz wraz z dr J. Ligorem „Przekład: teksty literackie i kulturowe" (ćwiczenia) dla specjalizacji tłumaczeniowej, studia pierwszego stopnia na kierunku filologia.

Prowadzone przeze mnie zajęcia dydaktyczne są konsekwentnie wysoko oceniane w ankietach ewaluacyjnych studentów, co stanowi istotny wskaźnik ich jakości oraz efektywności procesu dydaktycznego. W latach 2021-22 oraz 2023-24 zajęcia, które prowadziłam („Współczesne tendencje w literaturze i kulturze Wielkiej Brytanii" oraz „Przekład: teksty kulturowe") otrzymały najwyższą ocenę na kierunku filologia – 5.0 oraz 4.96.

Prowadziłam również liczne seminaria dyplomowe i wypromowałam 16 prac magisterskich oraz ponad 120 licencjackich. Prace napisane pod moim kierunkiem zdobyły liczne nagrody i wyróżnienia: min. wyróżnienie w IX edycji konkursu "Dyplom dla Płocka" na najlepszą pracę magisterską, licencjacką i inżynierską, 2013/14; I miejsce w konkursie Rektora Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Płocku na najlepszą pracę dyplomową w roku akademickim 2018/2019, kategoria prace magisterskie; II miejsce w konkursie Rektora Mazowieckiej Uczelni Publicznej w Płocku na najlepszą pracę dyplomową w roku akademickim 2019/2020, kategoria prace magisterskie; I miejsce w konkursie Rektora Akademii Mazowieckiej w Płocku na najlepszą pracę dyplomową w roku akademickim 2022/2023, kategoria prace licencjackie, III miejsce w konkursie Rektora Akademii Mazowieckiej w Płocku na najlepszą pracę dyplomową w roku akademickim 2023/2024, kategoria prace licencjackie.

Swoją wiedzą na temat dramatu i teatru brytyjskiego dzieliłam się również na zajęciach prowadzonych na uczelniach zagranicznych w ramach programu Socrates, Erasmus oraz Erasmus+: University of Oradea, Rumunia; Celal Bayar University, Manisa, Turcja University of Latvia, Ryga, Łotwa; The Mediterranean University, Podgorica, Czarnogóra.

Ukoronowaniem mojej pracy dydaktycznej jest współpraca z wyróżniającymi się studentami w ramach Koła Naukowego Anglomaniacy, sekcja Cool-tura (wcześniej Młodzi Humaniści). Od ponad dziesięciu lat jestem opiekunem koła (wraz z dr J. Ligorem) i zapewniam studentom wsparcie merytoryczne i organizacyjne nad ich działalnością naukową i popularyzatorską. Studenci w ramach koła uczestniczyli w

spotkaniach z inspirującymi postaciami świata sztuki i nauki, w konferencjach naukowych, wystawach, warsztatach (np. Mapping Beckett 17 kwietnia 2018 r. w Sopocie; z dr Martinem Blaszk z UG, zakończone Happeningiem na placu przed Ratuszem Urzędu Miasta Płocka 15-19.X.2018 r.). Członkowie koła wspierali organizacyjnie wydarzenia na terenie miasta i Uczelni (m.in. konferencję *Common Room* 2013-19 oraz Festiwal Themersonów np. poprzez tłumaczenie wystąpień i wykładu podczas wernisażu Lubainy Himid, laureatki prestiżowej Nagrody Turnera w Muzeum Mazowieckim w Płocku). Pod moją opieką merytoryczną studenci sekcja Cool-tura:

- wygłosili dwanaście referatów z zakresu literatury i kultury angielskiego obszaru językowego;

- dwa ze wskazanych wyżej wystąpień zajęły kolejno I i II miejsce w Konkursie Rektora Mazowieckiej Uczelni Publicznej w Płocku na najlepsze referaty studenckie w ramach X Ogólnopolskiej Studenckiej Konferencji Naukowej „Badania naukowe studentów w trosce o teraźniejszość i przyszłość" 22.04. 2021 (moduł nauk humanistycznych i społecznych);

- przygotowali osiem publikacji, rozdziałów w wieloautorskich monografiach krajowych.

6.2 Osiągnięcia organizacyjne

Działalność organizacyjna również stanowi ważną część mojej aktywności akademickiej. W trakcie pracy w mojej macierzystej Uczelni sprawowałam wielorakie funkcje w komisjach i zespołach oraz pełniąc obowiązki kierownika Zakładu Filologii Angielskiej, Dyrektora Instytutu Neofilologii, Zastępcy Dyrektora Instytutu Nauk Humanistycznych i Społecznych oraz Prorektora ds. Studenckich i Dydaktyki. Do moich obowiązków na stanowisku Prorektora ds. Studenckich i Dydaktyki należało m.in. bezpośrednie zarządzanie własnym pionem organizacyjnym (Dział Spraw Studenckich, w tym Biuro Karier, Samorząd Studentów, Akademickie Liceum Ogólnokształcące w Płocku, Akademicki Związek Sportowy, Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia, Pełnomocnik Rektora ds. Programu Erasmus). Praca w podległych mi jednostkach była wielokrotnie poddawana ocenie i weryfikacji z bardzo pozytywnym wynikiem. Uczestniczyłam w kursach i szkoleniach organizowanych

przez MNiSW, PKA czy Konferencjach Rektorów Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych i starałam się na bieżąco śledzić zmiany legislacyjne dotyczące szkolnictwa wyższego oraz wdrażać dobre praktyki. W okresie sprawowania przeze mnie funkcji Prorektora ds. Studenckich i Dydaktyki oferta kształcenia została poszerzona o pięć nowych kierunków studiów pierwszego stopnia i trzy drugiego stopnia. Duże zmiany zaszły również w strukturze organizacyjnej Uczelni, w miejsce instytutów powstały wydziały i zmiany te odzwierciedlały dynamikę rozwoju poszczególnych jednostek i ich dążenie do podnoszenia poziomu prowadzonych działań.

Istotnym obszarem mojej aktywności organizacyjnej była również współpraca z pracownikami Uczelni przy przygotowywaniu wniosków kierowanych do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego o uzyskanie zgody na uruchomienie nowych kierunków studiów. Brałam czynny udział w pracach związanych z uruchomieniem studiów pierwszego stopnia na kierunku *Nowe Media* (2016) oraz drugiego stopnia na kierunku *Filologia* (2017), w szczególności w zakresie opracowania efektów uczenia się oraz programów studiów. W 2023 roku należałam do zespołu opracowującego raport samooceny dla kierunku filologia. Po zakończeniu oceny programowej PKA uznała, że wszystkie wymagane kryteria oceny pozytywnej zostały spełnione i kierunek filologia w Akademii Mazowieckiej w Płocku otrzymał ocenę pozytywną na maksymalny okres sześciu lat. Za swoją działalność organizacyjną i wkład w rozwój Uczelni otrzymałam wielokrotnie Nagrodę Rektora.

6.3 Osiągnięcia popularyzujące naukę lub sztukę

W mojej działalności akademickiej istotne miejsce zajmują działania popularyzujące naukę i sztukę, realizowane w ścisłym powiązaniu z prowadzonymi badaniami oraz aktywnością dydaktyczną. Ich celem jest upowszechnianie wiedzy o literaturze i kulturze współczesnej oraz dziedzictwie awangardy, a także budowanie pomostu między środowiskiem akademickim a szeroką publicznością.

- W ramach działalności popularyzującej naukę i sztukę byłam pomysłodawcą i współorganizowałam w latach 2013–2019 cykl konferencji naukowych *Common Room*, towarzyszących Festiwalowi Themersonów w Płocku, poświęconemu twórczości Franciszki i Stefana Themerson. Doświadczenie to, o którym pisałam

szczegółowo wcześniej, było dla mnie okazją nie tylko do tworzenia przestrzeni wymiany naukowej, ale było również doskonałą okazją do współtworzenia platformy integrującej działalność naukową, artystyczną i edukacyjną, umożliwiając transfer wiedzy akademickiej do przestrzeni publicznej. W ramach tej aktywności uczestniczyłam w przygotowaniu wydarzeń o charakterze interdyscyplinarnym, obejmujących m.in. wykłady, spotkania, warsztaty oraz projekty performatywne. Działania te miały charakter partycypacyjny i były skierowane do zróżnicowanych grup odbiorców, w tym młodzieży szkolnej, studentów oraz lokalnej społeczności. Należały do nich między innymi: warsztaty teatralno-literackie prowadzone przez Antoniego Liberę (2014 r.), wykłady i warsztaty dyskusyjne dla młodzieży licealnej i studentów we współpracy z Fundację BETWEEN.POMIĘDZY, spotkanie autorskie z Dawidem Malcolmem (2015 r.), happening na płockim molo Martina Blaszka i Jona McKenny *Catching Breath on the Road to Płock*, wykłady i warsztaty dyskusyjne dla młodzieży licealnej i studentów we współpracy z Fundację BETWEEN.POMIĘDZY (2016 r.), wykład prof. Alana Rice'a (University of Central Lancashire) towarzyszący wystawie obrazów „Inside the Invisible" Lubainy Himid zorganizowanej we współpracy z Muzeum Mazowieckim w Płocku (2017 r.), udział wraz ze studentami w wystawie fotografii Izabeli Łapińskiej *Idąc miastem* (2018 r.), udział wraz ze studentami w wystawie: *Oda do radości wobec poezji semantycznej Stefana Themersona*, *Oblicza Franciszki Themerson,* spotkanie z autorką Beatą Grodzką i promocja książki *Themersonowie Dzieciom* (2019 r.).

- Od 2016 roku jestem członkiem Rady Naukowej, która sprawuje opiekę i nadzór merytoryczny nad programem studiów Mazowieckiego Uniwersytetu Dziecięcego, którego misją jest zaszczepianie w dzieciach i młodzieży miłości do nauki, rozbudzanie ich naturalnej ciekawości świata oraz zarażanie pasją do pogłębiania wiedzy.

- Do działań popularyzujących naukę i sztukę poprzez komunikowanie ich wartości w społeczeństwie oraz dzielenie się wiedzą zaliczam również swój udział w konkursach w roli eksperta lub członka jury. Można do nich zaliczyć konkursy organizowane przez Akademickie Liceum Ogólnokształcące (m.in. Międzygimnazjalny Konkurs Kulturoznawczy „Bycie w niebycie, czyli to be or not to be" 2.02.2016 r, Międzyszkolny Konkurs Piosenki Angielskiej 23.03.2016 r., Międzygimnazjalny Konkurs Kulturoznawczy *Harry Potter* 23.02.2018 r.),

konkursy językowe organizowane przez Centrum Edukacji Grupy Orlen czy konkursy literackie organizowane przez instytucje kulturalne i edukacyjne (min. konkurs recytatorski w języku angielskim „Nothing Twice" zorganizowany przez Ognisko Pracy Pozaszkolnej w Sierpcu 18.04.2023 r.).

- Uczestniczyłam w dyskusji panelowej o *Wyspie Hobsona. Wyspa i eksperyment. Między gatunkami i dziedzinami laboratorium artystyczne Themersonów* zorganizowanej przez Płocki Ośrodek Kultury i Sztuki im. Themersonów (20.10.2023 r.)

- W czasie pełnienia funkcji zastępcy Dyrektora Instytutu oraz prorektora ds. studenckich uczestniczyłam wielokrotnie w ramach swojego zakresu obowiązków w działaniach realizowanych we współpracy Uczelni ze szkołami średnimi w Płocku, obejmujących m.in. wydarzenia edukacyjne i kulturalne oraz inicjatywy skierowane do uczniów.

7. Oprócz kwestii wymienionych w pkt. 1-6, wnioskodawca może podać inne informacje, ważne z jego punktu widzenia, dotyczące jego kariery zawodowej.

W toku swojej pracy zawodowej otrzymałam następujące nagrody:

- Nagroda Dyrektora Nauczycielskiego Kolegium Języków Obcych w Płocku za szczególne osiągnięcia w pracy dydaktycznej – 1998
- Nagroda Rektora Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Płocku za wzorowe wypełnianie obowiązków oraz wkład pracy i zaangażowanie na rzecz rozwoju Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Płocku – 2012
- Nagroda Rektora Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Płocku za szczególne osiągnięcia dydaktyczne, osiągnięcia organizacyjne oraz wkład pracy i zaangażowanie na rzecz rozwoju Uczelni – 2013
- Nagroda Rektora Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Płocku za szczególne osiągnięcia dydaktyczne, osiągnięcia organizacyjne oraz wkład pracy i zaangażowanie na rzecz rozwoju Uczelni – 2015
- Nagroda Rektora Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Płocku za szczególne osiągnięcia dydaktyczne, osiągnięcia organizacyjne oraz wkład pracy i zaangażowanie na rzecz rozwoju Uczelni – 2016
- Nagroda Rektora Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Płocku za szczególne osiągnięcia organizacyjne (przygotowanie wniosku o uruchomienie kierunku *filologia*

studia drugiego stopnia) oraz wkład pracy i zaangażowanie na rzecz rozwoju Uczelni (nagroda zespołowa) – 2017

- Nagroda Rektora Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Płocku za szczególne osiągnięcia organizacyjne (przygotowanie wniosku o uruchomienie kierunku *nowe media* studia pierwszego stopnia) oraz wkład pracy i zaangażowanie na rzecz rozwoju Uczelni (nagroda zespołowa) – 2017

Anna Iwalska Kotecka
.....

(podpis wnioskodawcy)